

Thuku Njuguna är aktivist i MEGEN som jobbar med föreläsningar, gatuteater, kampanjer, individuella samtal och engagemang i lokala grupper för att ändra mäns attityder.

Foto: Åsa Eriksson

Män som förändrar mäns attityder

När Thuku Njuguna rapporterade till polisen att hans 11-åriga dotter utsatts för övergrepp i samband med ett inbrott möttes han av misstänksamhet.

– Varför har du, och inte hennes mamma, kommit för att rapportera? Hur ska vi kunna hjälpa dig om du inte kan peka ut någon misstänkt?

I dag ägnar Thuku sin lediga tid åt att stötta andra barn som blivit utsatta, för att se till att deras situation tas på allvar.

Ur tidskriften Södra Afrika nr. 1 2010

DET ÄR SENT PÅ KVÄLLEN NÄR VI plockar upp Thuku Njuguna vid en becksvalt vägkorsning någon timme utanför Kenyas huvudstad Nairobi. I djupa klunkar håller han i sig vattnet vi har med oss och sätter sig till rätta i bilen, trött men nöjd.

– Det ser ut som att vi äntligen kommer någon vart med det här fallet, säger han som idag är aktivist i organisationen *Men for Gender Equality Now*, MEGEN.

De två senaste dagarna har han tillbringat i en by ett par timmar härifrån, där han fört en dialog med poliser, skolpersonal, lokala ledare, anhöriga, och överlevaren, en ung kvinna som utsatts för upprepade våldtäkter. Efter långa diskussioner med poliser och andra lokala makthavare kring de lagar som gäller, finns nu vilja hos myndigheterna att ta fallet på allvar och göra en ordentlig utredning.

På vägen tillbaka till Nairobi ringer hans telefon oupphörligt. De flesta samtalen kommer från medaktivister i MEGEN som vill ha råd i svåra frågor. Någon har träffat en kvinna som blivit lurad in i en trafficking-situation och vill veta hur han bäst ska stötta. En väninna har försökt stoppa dumpning av ett barn och

i processen blivit falskt anklagad för stöld och fått en mobb emot sig. Thuku ber att få tala med den mest argsinste mobbmedlemmen i telefon, och reder ut situationen.

TILLSAMMANS MED KNAPPA TIOTALET andra aktivister utgör Thuku Njuguna organisationen MEGEN:s *Rapid Response Team*, som erbjuder praktiskt stöd till överlevare från könsrelaterat våld. MEGEN arbetar främst mer långsiktigt med förändring av attityder kring könsrelaterat våld, hiv och jämställdhet med särskilt fokus på män. Aktivisterna i organisationen, som främst leds av män men även har många aktiva kvinnor, arbetar genom föreläsningar, gatuteater, kampanjer, individuella samtal och engagemang i lokala grupper.

Rapid Response-teamet sattes upp som ett sätt att visa solidaritet med överlevare av könsrelaterat våld, och för att visa att det går att öka den låga andelen av fällande domar – med rätt attityder och kunskap hos tjänstemän på alla nivåer.

Ofta blir dagarna långa och intensiva när volontärerna i teamet tar sig an ett nytt fall.

ÖVERLEVARNA FÅR HJÄLP i kontakter med polis och myndigheter, med rätten till vård och härbärge när det behövs, och med psykosocialt stöd. Teamet utbildar vårdpersonal, polis och andra tjänstemän i de lagar som gäller, stöttar familjemedlemmar, och finns med under hela processen från anmälan till dom och uppföljning.

– Att göra polisanmälan och få en medicinsk rapport kan vara frustrerande och traumatiserande för överlevaren och anhöriga. Eftersom vårt team har skapat goda relationer med många poliser i ledande ställning, så underlättar det att vi finns med. Vi ser till att atmosfären är den rätta när anmälan tas upp, och att alla procedurer efterlevs. Ibland måste vi gripa in genom att hänvisa till sexualbrottslagen för att inte polisen ska använda en brottsrubricering med lägre straffskala, säger Thuku Njuguna.

THUKU NJUGUNA VET AV EGEN erfarenhet hur viktigt stödet till anhöriga är, och hur fel det kan gå om myndighetspersoner inte tar en anmälan om brott på allvar. När hans familj fick besök av inbrottstjuvar för åtta år sedan överraskades de av hans 11-åriga dotter, som kom hem tidigt från skolan. I en personlig text i boken "Defying the odds. Lessons learnt from Men for Gender Equality Now", beskriver han hur tjuvarna stal inte bara hans tv-apparat och andra värdesaker, utan även berövade dottern hennes oskuldssfullhet.

"När jag kom hem den kvällen berättade min dåvarande fru hur två av inbrottstjuvarna hade trakasserat vår dotter sexuellt, tills den tredje av dem räddade henne från en hotande våldtäkt. Två timmar senare tog min fru och några av grannarna, alla kvinnor, med henne till en klinik, och gjorde 'allt som behövdes göra'.

Med andra ord fanns det ingenting jag som man och pappa kunde göra för min egen dotter. Jag kände mig väldigt maktlös och ensam."

Efter händelsen flyttade Thuku Njugunas familj från huset till ett annat område, och han rapporterade händelsen på lokala polisstationen. Poliserna mötte honom med skepsis. Varför har du, och inte hennes mamma, kommit för att rapportera? Varför har du dröjt så länge med att komma hit? Och: kom tillbaka när du kan peka ut de misstänka.

ATT HITTA DE TRE INBROTTSTJUVARNA på egen hand var en omöjlig uppgift. Thuku och hans fru plågades båda av skuld-känslor över vad som hänt. Oförmögna att ge varandra stöd i den svåra situationen hamnade de istället ofta i hårda diskussioner. Ett halvår senare skiljde de sig.

"Att vara far till en dotter som utsatts för ett övergrepp vägrade tungt på mina axlar", skriver han.

Thuku, som arbetar som lärare på en skola för barn med särskilda behov, blev efter händelsen djupt involverad i aktivism för barns rättigheter. Men utan en grupp att stödja sig mot hamnade han ofta i konflikter på arbetsplatsen och med omgivningen.

Vändningen kom då en vän bjöd in honom till ett introduktionsmöte med organisationen MEGEN. Efter mötet hade han ett långt samtal med en medlem i gruppen som ställde honom mot väggen kring hans bidrag för att göra världen till en säkrare och bättre plats för sin egen och andras döttrar. Organisationen betonade mäns ansvar för att försöka förändra andra mäns och pojkars attityd kring jämställdhet och könsrelaterat våld. Thuku Njuguna beslutade sig för att ansluta sig och beskriver hur han "fann en plattform för sin aktivism".

Som en av medlemmarna i organisationens styrgrupp är han djupt involverad i allt från strategiarbete, föreläsningar och workshops, till en aktivistblogg och organisationens hemsida. Det tunga och svåra arbetet som en av ledarna i Rapid Response-teamet fortsätter han med parallellt med sitt vanliga jobb och de andra uppdragen. Stunden i rättssalen, när förövaren får sin dom, och överlevaren upprättelse, är en viktig drivkraft för honom.

"ÄVEN OM DE TRE MÄN SOM UTNYTTJADE min dotter fortfarande går fria så känner jag mening när jag går sida vid sida med andra barn vars oskuldssfullhet har stulits från dem. Tillsammans går vi in på polisstationen, och jag ser till att deras fall tas på allvar. Jag fortsätter det här jobbet därför att inget barn, ingen kvinna, ingen man ska behöva gå igenom den svåra processen att söka rättvisa ensam."

ÅSA ERIKSSON

Arbetade med MEGEN 2008– 2009

Läs mer: www.megenkenya.org